

Grzybowski, Michał Marian

Problematyka historii diecezji płockiej na łamach "Niedzieli Płockiej"

Studia Płockie 33, 225-244

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Michał Marian Grzybowski

PROBLEMATYKA HISTORII DIECEZJI PŁOCKIEJ NA ŁAMACH „NIEDZIELI PŁOCKIEJ”

Sto osiem lat temu, 14 czerwca 1897 roku, podczas Mszy św. celebrowanej w katedrze płockiej w pierwszą rocznicę śmierci biskupa Michała Nowodworskiego, w okolicznościowym kazaniu ks. Adolf Szelązek wyraził opinię, którą warto przytoczyć. *Jak niegdyś przeciwko powodzi arianizmu w obronie bóstwa Chrystusa stanął Wielki Atanazy, jak Cyryl Aleksandryjski powstrzymał wzrost nestorianizmu i bronił chwały Bogarodzicy [...] jak słabnął pelagianizm i cały legion innych herezji przed głosem Augustyna [...] tak w naszym kraju murem obronnym przeciwko powodzi błędów, niewiary i zepsucia stanął ten mąż, którego samo imię zamykało usta nieprzyjaciół.*

Dziś rozumiemy – podkreślał kaznodzieja – dlaczego ten wielki umysł całą swą potęgę zużywał na prace w pismach periodycznych. On sam o sobie mówił: *Prasa periodyczna jest polem, na którym głośno harcuje dziś błąd wszelaki, szukając sobie tą drogą szerszego panowania w społeczeństwie; jest więc rzeczą pierwszorzędną wagi, aby na tym samym polu głos prawdy chrześcijańskiej nieustannie osłaniał najdroższe interesy.* Pod jego więc sztandarem skupiali się najznakomitsi podówczas pisarze, i w założonym przezeń „Przeglądzie Katolickim” stawiali czoło systemom pseudonaukowym”.¹

Przytoczona opinia ks. Michała Nowodworskiego, jeszcze jako profesora Akademii Duchownej w Warszawie oraz twórcy, a następnie redaktora i wydawcy tygodnika „Przegląd Katolicki”, była zapewne nawiązaniem do odległego głosu Leona X (1513-1521), który wynalezienie druku nazwał „dobrodziejstwem Nieba”, zaś co do rodzącej się prasy wskazał, iż winna być ona użyta dla chwały Bożej, obrony wiary i szerzenia tego wszystkiego co jest dobre i piękne.² Opinia Nowodworskiego stała się też zadziwiająco zbieżną z nauczaniem współczesnego mu

¹ Z Płocka, „Przegląd Katolicki” 1897 nr 26 s. 410.

² Cz. Pacuszka, Prasa – broń prawdy, Płock 1937 s. 23.

Leona XIII, który w 1893 r. do biskupów węgierskich m.in. napisał: *Odstępcy od Kościoła, posługując się wydatnie gazetami i książkami, rozszerzają swe trujące i przewrotne poglądy wśród ludu, wypaczają dobre obyczaje i odwodzą ogół od życia chrześcijańskiego. Niechaj zatem katolicy poznają, że nadszedł czas odważyć się na krok stanowczy i osiągnąć za wszelką cenę, by pismom przeciwstawić pisma, które winny odpowiadać wielkości zadania i być zdolne uzdrowić stosunki.*

Płocka prasa katolicka do 1939 r.

Zauważone przez Kościół powszechny, przytoczone słowa papieża i dobrze znane Polakom wielkie przedsięwzięcia redaktora Michała Nowodworskiego, znalazły zrozumienie i podatny grunt także na terenie diecezji płockiej. Powstawały tutaj, przesyłane następnie do redakcji zaledwie tolerowanych przez zaborcę nielicznych wydawnictw, publikacje w sprawach Bożych i interesach Polaków-katolików. Najlepszym przykładem może być w tym względzie twórczość pisarska takich kapłanów, jak Antoni Brykczyński, Wojciech Bugajczyk, Ignacy Charzewski, Bronisław Maryański, Antoni Nowowiejski, Adam Pęski, Maciej Smoleński, Walenty Załuski, czy Aleksander Zaremba. Kiedy zaś, pod narastającą presją ruchów wolnościowych, car Mikołaj II ogłosił w 1905 r. głośny manifest październikowy, biskup Apolinary Wnukowski – pomny na wspomniane Leonowe orzeczenia papieskie i dobre doświadczenia redakcyjno-wydawnicze swego poprzednika na stolicy biskupiej w Płocku – natychmiast skorzystał z ogłoszonych swobód. W ten sposób Mazowsze Płockie otrzymało w 1906 roku, pierwsze w dziejach diecezji, dwa tytuły katolickiej prasy religijnej. Ten niezwykle ważny, nowy rozdział pracy ewangelizacyjnej otworzył w dniu 8 marca 1906 roku pierwszy numer tygodnika „Mazur”, jako pisma skierowanego przede wszystkim dla ludu. W tydzień później ukazało się następne wydawnictwo – „Miesięcznik Pasterski Płocki”, jako organ duchowieństwa diecezjalnego.

Największy, i do dzisiaj nie odnotowany, rozkwit płockiej prasy katolickiej przypadł na dwudziestolecie międzywojenne. Pierwszym tytułem tamtego okresu był miesięcznik „Wiadomości z Sekretariatu diecezjalnego do spraw społecznych w Płocku”. Ukazywał się on w latach 1920-1923, będąc trybuną spraw społecznych nurtujących środowisko katolickie Płocka i diecezji i absorbujących duchowieństwo zainteresowane pomyslnym ich rozwiązaniem. Kiedy z biegiem lat problemy te zostały niejako rozdzielone pośród powstające lub odradzające się nowe stowarzyszenia i związki, pewien wycinek tych problemów podjął Związek Bractw Różańcowych Diecezji Płockiej. Znajdowały one swoje odzwierciedlenie w „Dyrektywach Katolicko-Społecznych” wydawanych przez Centralę Związku Bractw Różańcowych i redagowanych przez Zarząd Koła Księży Promotorów i Dyrektorów w Płocku-Mławie.

Dalszy, bardzo dynamiczny rozwój płockiej prasy miał swoje źródło w ruchu Akcji Katolickiej, jaki zdynamizował życie Płocka i diecezji płockiej lat trzydziestych XX wieku. Otwarcie tego okresu było wydanie z datą 25 grudnia 1930 r.

pierwszego numeru „Hasła Katolickiego” – tygodnika poświęconego sprawom religijnym, społecznym i oświatowym, stanowiącego organ prasowy Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Płocku. W dwa lata później, w 1933 r., realizację programu Akcji Katolickiej Arcypasterz Płocki wsparł nowym znaczącym tytułem prasowym. Był to, wychodzący do września 1939 r., „Głos Mazowiecki”.

Ponieważ profil programowy „Głosu Mazowieckiego” i jego ideowe założenia, by służyć Kościołowi diecezjalnemu na wszystkich jego szczeblach i we wszystkich przejawach jego życia, nie spełniały całości oczekiwań Instytutu Akcji Katolickiej w Płocku – w 1935 r. powołano jeszcze jeden organ prasowy przeznaczony wyłącznie dla własnych potrzeb „Akcji”. W ten sposób z początkiem 1936 r. pojawił się kolejny tytuł prasowy – dwumiesięcznik „Myśl i Czyn” jako pomoc Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Płocku dla parafialnej i dekanalnej Akcji Katolickiej. Sprawy Akcji Katolickiej wspierały i im służyły „Czytanki Świąteczne” – dwutygodnik wydawany przez „Dobrą Prasę” w Płocku w latach 1929-1933 oraz dwie serie ulotek: pierwsza pod wspólnym tytułem „Pomoc Boża” (Ewangelia i nauka niedzielna) z przeznaczeniem na kwadrans ewangeliczne; drugą p.t. „Życie katolickie” (Ewangelia i nauka katechizmowa) z przeznaczeniem na kwadrans katechizmowe.

W grupie płockiej prasy katolickiej, ukierunkowanej na określonych odbiorców, można wymienić jeszcze redagowany w Kurii Biskupiej Płockiej i drukowany w Płocku, w latach 1937-1939, „Biuletyn Miesięczny Związku Misyjnego Duchowieństwa w Polsce” oraz dwumiesięcznik księży prefektów diecezji płockiej p.t. „Religia w szkole” w całości poświęcony wychowaniu i nauczaniu religii. Należy jeszcze wspomnieć o prasie parafialnej i zakonnej w diecezji płockiej. Własne czasopisma wydawano w Gąbinie – „Gabińskie Wiadomości Parafialne”, Baboszewie – „Kierownik Parafii Baboszewskiej”, Czermnie – „Posłaniec Parafii św. Wawrzyńca w Czermnie” i w Wyszynach – „Wiadomości Parafii Wyszyny Diecezji Płockiej”. Natomiast swoją prasę zakonną mieli pasjonści w Przasnyszu i salezjanie w Czerwińsku. Pierwsi z nich wydawali „Naszego Patrona”. Pisemko Szkoły Apostolskiej oo. Pasjonistów im. św. Gabriela od Matki Boskiej Bolesnej w Przasnyszu; drudzy – „Posłańca z Jasnej Góry Czerwińskiej”. Nie można tutaj pominąć „Sursum Corda” – organu alumnów Seminarium Duchownego w Płocku, ani też wydawnictw przygotowanych dla dzieci, tzn. „Haselka” i „Przyjaciela dzieci”, stanowiących dodatki „Hasła Katolickiego” oraz „Kuriera Płockiego”.

Płocka prasa katolicka okresu III Rzeczypospolitej

Dalszy rozwój płockiej prasy katolickiej zahamowała II wojna światowa, następnie unicestwiła, z wyjątkiem „Miesięcznika Pasterskiego Płockiego”, nowa władza PRL-owska, która w Kościele katolickim postrzegala główną przeszkodę w budowie bezwyznaniowego państwa i ateistycznego społeczeństwa. Sytuację tę zmieniła dopiero polska, a za nią także europejska przegrana idei socjalistyczno-komunistycznej w ostatniej dekadzie XX wieku. Odzyskanie przez Polskę pełnej suwerenności przywróciło także wolność Kościołowi, co z kolei stworzyło dogodne warunki do odrodzenia się niezależnej prasy, w tym również czasopism katolickich.

W diecezji płockiej z okazji tej najszybciej skorzystało Stowarzyszenie Rodzin Katolickich, wydając w kwietniu 1990 r. pierwszy numer własnego czasopisma zatytułowanego „Humanae Vitae”, które niejako przetrzało drogę płockiej edycji „Niedzieli” i prasie parafialnej Ciechomic, Goleszyna, Mławy,³ Nasielska, Płocka, Pułtusza, Raciąża, Rypina, Sierpca, Strzegowa-Niedzborza i wielu innych ośrodków. „Niedziela Płocka”, licząca sobie już 10 lat, jest czasopismem bardzo popularnym. Znana jest dobrze jego geneza i dotychczasowy dorobek. Informowano o tym w swoim czasie na łamach tygodnika przy okazji rozmowy z bpem płockim Zygmuntem Kamińskim zapowiadającym ukazanie się płockiej edycji „Niedzieli”,⁴ a następnie jeszcze cztery razy: po roku pracy,⁵ na okoliczność wydania setnego jej numeru oraz z racji pięciolecia gazety i po upływie pierwszej dekady jej funkcjonowania.⁶ Charakterystykę i osiągnięcia „Niedzieli Płockiej” zawiera także księga jubileuszowa „Czas milczenia i czas mówienia”, przygotowana z okazji 75-lecia tygodnika katolickiego „Niedziela”.⁷ Zawarte tam próby ocen są z jednej strony w dużym stopniu skondensowane, z drugiej – poniekąd wybiórcze. W ten sposób wydawnictwo nadal może być przedmiotem określonych analiz i poszukiwań, które dla uważnego badacza mogą stać się źródłem niespodziewanie wielu interesujących konstatacji. Na pewno stanie się to udziałem także jednego historyka Mazowsza, który – zachęcony udaną kwerendą w najstarszej i międzywojennej katolickiej prasie płockiej – kontynuować będzie swe poszukiwania odnośnie do historii najnowszej. Znajdzie on tam bogate materiały odnośnie do postaci i miejsc świętych ziemi płockiej, ciekawe wiadomości z największych wydarzeń w diecezji, z życia duchowieństwa płockiego, z dziejów wielu parafii, zgromadzeń religijnych i różnorodnych pobożnych społeczności. Zainteresowanie wzbudzą zapewne również liczne fotografie, będące zapisem osób i obiektów w określonym miejscu i czasie. Trzeba przy tym zdać sobie jeszcze sprawę, że odnotowanie w czasopiśmie nawet zdarzeń i faktów najświeższych, już przez samo ich opisanie, kwalifikuje je jako elementy historii i tylko czas, kiedy staną się one przedmiotem dociekań naukowych zdecyduje czy będziemy mieć do czynienia z najnowszymi dziejami, czy też z późniejszym okresem dziejów.

Dzieje postaci i miejsc świętych ziemi płockiej

Najbardziej wyraźnymi znamionami historii diecezji płockiej, prezentowanymi na łamach „Niedzieli” są dzieje jej postaci i miejsc świętych. Na pierwszy plan

³ J. Rzewuski, Na łamach prasy parafialnej. Mławska „Kolęda”, „Z życia Kościoła Płockiego” [w:] „Niedziela” 1996 nr 13 s. 13.

⁴ „Niedziela” dla Płocka. Z Księdzem Biskupem Zygmuntem Kamińskim – Ordynariuszem Diecezji Płockiej – rozmawia ks. Ireneusz Skubiś, „Niedziela” 1994 nr 44 s. 1 i s. 8.

⁵ J. Augustynowicz, Pierwsza rocznica płockiej edycji „Niedzieli”. Rok za nami, „Z życia Kościoła Płockiego” [w:] „Niedziela” 1995 nr 49 s. 10.

⁶ A. Łach, Jesteśmy z wami już 10 lat!, „Nasza Niedziela” – dalej NP. nr 48 s. I-II.

⁷ Czas milczenia i czas mówienia. 75 lat tygodnika katolickiego „Niedziela” 1926-2001. Księga jubileuszowa, Częstochowa 2001 s. 224-230.

– od niepamiętnych czasów – wysunęły się tutaj sanktuaria maryjne, przede wszystkim w Skępem dokąd już 152 razy odbyli doroczne piesze pielgrzymki na święto Matki Boskiej Siewnej liczni płocczanie,⁸ gdzie na przestrzeni wieków zanosili swe modły dziękczynne i błagalne pątnicy z Kujaw, Pomorza, Warmii i Mazur oraz z Warszawy i całego Mazowsza.⁹ Stosunkowo wiele i często pisano też o cudownych starych obrazach Matki Bożej w Osieku¹⁰ i Żurominie,¹¹ przy okazji ich koronacji, poświęcając sporo miejsca długiej całe wieki liczącej sobie historii kultu maryjnego w tamtejszych świątyniach. Wzmiankowano też, aczkolwiek rzadziej, o paru innych jeszcze miejscach szczególnej czci maryjnej: Czerwińsku,¹² Koziębrodach,¹³ Przasnyszu,¹⁴ Sierpcu,¹⁵ Smardzewie i Żurawinie. Niejako uzupełnieniem maryjnego charakteru religijności ludu Mazowsza Płockiego są obszerne i ciekawe relacje pielgrzymek diecezjalnych na Jasną Górę oraz informacje o udziale płocczan w stanowych i zawodowych ogólnopolskich pielgrzymkach do Częstochowy.¹⁶

W porządku historycznym, drugim po Skępem, najpopularniejszym świętym miejscem ziemi płockiej jest Rostkowo, z którego wyszedł i które rozślawił św. Stanisław Kostka.¹⁷ Dzięki ks. J. Cegłowskiemu „Niedziela”, także w edycji ogólnopolskiej, drukowała cały szereg ciekawych, w części dotychczas nie publikowanych informacji np. o rodowych losach Kostków w różnych regionach Polski,¹⁸

⁸ W. Księżopolski, Do Skępskiej Matki. Jak przyrzekali nasi ojcowie..., NP. nr 36 s. III; K. Jończyk, Po raz 152, NP. nr 40 s. V.

⁹ J. Augustynowicz, Rozpoczęcie jubileuszu w Skępem, „Z życia Kościoła Płockiego” [w:] „Niedziela” 1995 nr 40 s. 10.

¹⁰ J. Rzewuski, Przed koronacją cudownego obrazu w Osieku, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 11 s. 10; Tenże, Cudowny obraz w Osieku, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 15 s. 10; Tenże, Przed koronacją w Osieku. Skąd przybył Cudowny Obraz? „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 22 s. 11; J. Augustynowicz, Koronacja cudownego Obrazu Świętej Rodziny w Osieku – wielkie święto Kościoła Płockiego, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 29 s. 10-11.

¹¹ W 300. rocznicę objawień w Żurominie. Z ks. Prał. Piotrem Joniakiem, proboszczem i dziekanem żuromińskim rozmawia ks. Jan Augustynowicz, NP nr 37 s. II; T. Opaliński, Szlakiem łaski (3). Sanktuarium Matki Bożej w Żurominie, NP. nr 27 s. III.

¹² K. Dobrosielski, Jubileusz koronacji obrazu Matki Bożej Czerwińskiej, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 8 s. 10.

¹³ A. Łach, U Siewnej Pani, NP. nr 42 s. V.

¹⁴ T. Opaliński, Diecezjalna pielgrzymka kół różańcowych, NP. nr 42 s. I.

¹⁵ M. Chmurzyński, 20 lat temu w Sierpcu, NP. nr 38 s. II i s. IV.

¹⁶ W. Księżopolski, Płockie pielgrzymowanie do Matki, NP. nr 35 s. I i s. III.

¹⁷ K. Dobrosielski, Młodzi inaugurują jubileusz, „Niedziela” – Wydanie specjalne. Częstochowa – Płock, s. I [w] „Niedziela” 1994 nr 44 z 30 X 1994 r.; J. R. Stowarzyszenie w Rostkowie, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 6 s. 11; J. Cegłowski, Uroczystości stanisławowskie, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 41 s. 11; A. Zawadzki, 10 tys. młodych wędrowało z Przasnysza do Rostkowa. „Ad maiora natus sum”, NP. nr 42 s. I-II.

¹⁸ J. Cegłowski, Śladami Kostków po Sandomierzu, NP. nr 11 s. V; Tenże, Śladami Kostków po Golubiu-Dobrzyniu, NP. nr 13 s. III; Tenże, Śladami Kostków po Chełmży, NP. nr 15 s. VIII; Tenże, Śladami Kostków po Jarosławiu, NP. nr 38 s. VI.

a także o dawnych i współczesnych formach kultu, jakim cieszył się i cieszy ten Święty na Mazowszu, w Polsce i na świecie.¹⁹

Wreszcie łamy plockiej edycji „Niedzieli” stały się świadkiem i zwierciadłem powrotu na swoje od 100 lat miejsce przy Starym Rynku Sióstr ze Zgromadzenia Matki Bożej Miłosierdzia, odrodzenia się tam kultu Pana Jezusa Miłosiernego, a także powstania ośrodka czci św. Faustyny, która tutaj właśnie miała pierwsze objawienia, stanowiące początek kolejnego powrotu świata do tajemnicy Miłosierdzia Bożego. Miejsce to, słusznie nazywane świętym, często trafiało na łamy „Niedzieli”, wynosząc gród plocki, jako świetlany punkt na mapie Kościoła powszechnego. Można by już dziś zaryzykować twierdzenie – do czego skłania lektura mazowieckiej „Niedzieli”, iż plocki epizod w dziejach Miłosierdzia Bożego stał się światową wizytówką tego miasta przysparzając mu najwięcej rozgłosu i splendoru.

Wyjątkową okazję dla zainteresowania prasy postaciami, które przeszły do historii diecezji plockiej, bywały ich procesy beatyfikacyjne i kanonizacyjne. Dzięki nim trafiły, i po wielokroć razy powracały, na łamy „Plockiej Niedzieli” sylwetki św. Faustyny Kowalskiej oraz błogosławionych z grupy 108 polskich męczenników za wiarę: Arcybiskupa Antoniego Juliana Nowowiejskiego,²⁰ biskupa Leona Wetmańskiego,²¹ siostry Mieczysławy Kowalskiej z przasnyskiego klasztoru mniszek Klarysek-Kapucynek²² i pochodzącego z Sadłowa br. Stanisława Tymoteusza Trojanowskiego, franciszkanina klasztoru w Niepokalanowie. Pozycje uprzywilejowane mieli naturalnie biskupi plocki, którym poza najliczniejszymi (spośród wymienionych osób) wzmiankami poświęcono w 1999 r. przed ich beatyfikacją specjalne 8-stronicowe wydanie „Niedzieli Plockiej” ubogacone wieloma czarno-białymi i kolorowymi rycinami. Przy okazji powróciły na tamte strony osoby, lata, miejsca i obiekty związane z życiem i pracą, męczeństwem i śmiercią obydwu biskupów. Gazeta powracała do tych postaci każdego następnego roku, by w piątą rocznicę ich beatyfikacji zamieścić w numerze z 13 czerwca 2004 r. obok okolicznościowego listu pasterskiego Biskupa Plockiego sporo świeżych informacji. Tematu tego podjęli się czterej bardzo dobrze zorientowani w tym przedmiocie kapłani: Rafał Bednarczyk, Andrzej Krasieński, Adam Łach i Tomasz Opaliński. W efekcie poświęcono z tej okazji plockim Błogosławionym i czytelnikom „Niedzieli” 5 z 8 stron numeru.²³

¹⁹ J. Cegłowski, O świętości niebanalnie, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 15 s. 10; Tenże, Jak zrodził się film o św. Stanisławie, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 52-53 s. 13.

²⁰ J. Augustynowicz, Nasi męczennicy, „Niedziela” – Wydanie specjalne. Częstochowa – Plock, s. III [w] „Niedziela” 1994 nr 44 z 30 X 1994 r; M. Jastrzębski, Biskup, Pasterz, Ojciec, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 3 s. 11.

²¹ J. Augustynowicz, Płoccy Męczennicy przed beatyfikacją, „Niedziela” 1995 nr 38 s. 9.

²² E. Belter, Pragnęła zjednoczenia z Chrystusem. Sluga Boża Maria Teresa Kowalska, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 42 s. 11; E. Królikowska, Błogosławiona z przasnyskiego klasztoru, NP. nr 10 s. VII.

²³ Zob. NP. nr 24 s. I-III i s. V-VI.

Katolicka gazeta płocka szerokim gestem użyczyła swych szpalt także św. Zygmunta – patronowi biskupiego miasta, przypominając tę postać, historię jej kultu w Europie, Polsce i Płocku,²⁴ a także szczegółowo relacjonując płockie uroczystości zygmunto-wskie.²⁵

Znacznie mniej miejsca, być może z racji skromnej objętości gazety, poświęcono innym postaciom świętych, błogosławionych i sług Bożych związanych z ziemią płocką, jak np. Andrzejowi Boboli, Honoratowi Koźmińskiemu, Bolesławie Lament, czy Matce Klarze Ludwice Szczęsnej. Wiele na przyszłość obiecującym odstępstwem od tej sytuacji jest postać o. Bernarda Kryszkiewicza, pasjonisty, który jako poważny kandydat na ołtarze, został w „Niedzieli” – w wyniku licznych artykułów – poświęconych jemu osobiście, pasjonistom z Przasnysza i ich duszpasterskiemu środowisku, wszechstronnie zaprezentowany z uwzględnieniem szerokiego kontekstu historycznego.

Z największych wydarzeń w dziejach diecezji

Wydarzeniem bezprecedensowym w blisko tysiącletniej historii Kościoła Płockiego była wizyta Papieża Jana Pawła II w Płocku w dniach 7-8 czerwca 1991 r. „Niedziela”, której pierwszy numer ukazał się 1994 r., poczytując sobie za honor służenia czytelnikom swoimi możliwie najszczegółowszymi informacjami tamtego wydarzenia, postanowiła wykorzystać w tym celu piątą rocznicę owych dni. Przygotowano na tę okoliczność w dniu 2 czerwca 1996 r. podwójny, wówczas 4-stronicowy numer gazety w całości i bez reszty poświęcony wspomnianej rocznicy. Sięgnięto zatem do opisu historycznej chwili dla miasta, przytoczono słowo powitalne biskupa płockiego oraz homilię Ojca świętego i jego pozdrowienia skierowane na zakończenie Eucharystii do określonych grup i społeczności. Następnie zamieszczona została relacja ze spotkania Jana Pawła II z więźniami oraz z Jego przewodniczenia w nabożeństwie czerwcowym w katedrze. Końcowe partie tego historycznego wydawnictwa poświęcono relacjom z niezwykle urokliwego wieczoru i poranka papieskiego w Płocku. Relacje te, mające dzisiaj już wymiar szczególnie, ubarwione zostały nie tylko interesującymi zdjęciami, strofami wiersza poświęconego przez miejscową poetkę Gościowi wszechczasów, ale także ciekawymi wspomnieniami duchownych oraz ówczesnych notabli płockich – prezydenta miasta i przewodniczącego Sejmiku Samorządowego Województwa Płockiego. Do wydarzenia tego nie omieszkało często powracać, np. w pięć lat później, 10 czerwca 2001 r.,²⁶ czy w kolejną rocznicę – 8 VI 2003 r.²⁷ wspominając jak gorąco witano i serdecznie goszczono Namiestnika Chrystusowego w Płocku.

²⁴ A. Łach, *Trudny Patron*, NP, nr 18 s. I-II.

²⁵ J. Augustynowicz, *Uroczystości Zygmunto-wskie zakończyły Kongres „Z życia Kościoła Płockiego”* [w] „Niedziela” 1995 nr 21 s. 10.

²⁶ J. Augustynowicz, *Przed dziesięć laty. Namiestnik Chrystusa w Płocku*, NP, nr 23 s. I-II.

²⁷ T. Opaliński, *12 lat temu w Płocku...*, NP, nr 23 s. I-II.

Radość, jaka wówczas przepełniała serca płocczan, może być porównana z innym wydarzeniem, które w historycznym kontekście także zostało utrwalone na łamach „Niedzieli Płockiej” i stanowi już dzisiaj szczególne źródło dla dziejopisów. Chodzi o papieskie zaliczenie wobec miliona uczestników Mszy św. celebrowanej przez Ojca św. w dniu 13 czerwca 1999 r. na Placu Piłsudskiego w Warszawie, w poczet błogosławionych wspólnie ze 106-ma polskimi męczennikami za wiarę dwóch biskupów z Płocka: A. J. Nowowiejskiego i L. Wetmańskiego. Był to „Prawdziwy znak z Niebios” zatytułowali swoje refleksje z uroczystości beatyfikacyjnej redaktorzy „Niedzieli Płockiej”, która relacjom z towarzyszących temu wydarzeniu uroczystości w Warszawie i Płocku poświęciła kolejne szpalty. Poza sprawozdaniem ze stolicy i serwisem zdjęciowym znalazł się tam wiersz poświęcony przez płockiego poetę swoim biskupom, fotoreportaż z wystawy dedykowanej płockim Błogosławionym, recenzja najnowszej książki o ojcostwie i miłosierdziu bpa L. Wetmańskiego oraz obszerny jego biogram.

Wagę i rangę tego wydarzenia uświadomiła „Niedziela” swoim czytelnikom w następnym numerze gazety, drukując „Słowo pasterskie po pielgrzymce Ojca Świętego” bpa Romana Marcinkowskiego, ówczesnego Administratora Diecezji Płockiej, który odnośnie do tej uroczystości stwierdził: *Spośród trzynastu dni pielgrzymki Ojca Świętego Jana Pawła II do Ojczyzny szczególnym dniem dla nas była niedziela, 13 czerwca [1999 r.]. Dzień, w którym na Placu Piłsudskiego w Warszawie dokonała się beatyfikacja dwóch biskupów, którzy pasterzowali w diecezji płockiej [...]. Wtedy to, po skończonej modlitwie Anioł Pański Ojciec święty wypowiedział kilka zdań przeznaczonych wyłącznie do nas. Oto one: Słowa szczególnego pozdrowienia kierują do pielgrzymów z diecezji płockiej. Przybyliście do Warszawy, aby uczestniczyć w beatyfikacji dwóch męczenników: abp. Antoniego Juliana Nowowiejskiego i bp. Leona Wetmańskiego. Jest to niezwykły dar Opatrzności. W tragicznych latach wojny i okupacji Bóg dał wam dwóch Pasterzy – świadków bezgranicznej miłości Chrystusa.*

Cytowane treści z wymienionych szpalt „Płockiej Niedzieli” niewątpliwie powtarzać będą na swoich kartach wszystkie książki rzetelnie kreślące dzieje Płocka i jego regionu.

Z historii duchowieństwa płockiego

Nie ma wątpliwości, że upływający czas każdą bieżącą informację „Płockiej Niedzieli” systematycznie postarza, tym samym kwalifikując je w odpowiedni przedział historii. Niemniej gazeta ta zamieszcza na swoich łamach sporo publikacji *par excellence* historycznych. Dotyczy to szczególnie duchowieństwa płockiego, od biskupów po kleryków. Ks. prof. Wojciechowi Góralskiemu zawdzięczamy ukazanie na łamach „Niedzieli” licznych sylwetek biskupów płockich, którzy mieli de facto ogromny wpływ na kształtowanie oblicza Kościoła na Mazowszu. W obszernie i ciekawie zredagowanych biogramach autor zaprezentował w 12 odciinkach sylwetki pierwszych 69 płockich hierarchów od bpa Marka z 1075 r.

po bpa Franciszka Pawłowskiego, który zarządzał diecezją płocką do 1852 r. r. Tak więc poza dziesięcioma ostatnimi biskupami płockimi (ich poczet liczy 79 postaci) mamy w „Niedzieli” nieomal pełną prezentację najwyższych dostojników kościelnych zasiadających na stolicy biskupiej w Płocku. Uważny czytelnik spotka tam jeszcze inne publikacje poświęcone kilkunastu rządcom Kościoła Płockiego, jak np. Andrzejowi Noskowskemu – wielkiemu człowiekowi renesansu,²⁸ Stanisławowi Łubieńskiemu – wybitnemu dziejopisowi polskiemu XVII w.,²⁹ Michałowi Jerzemu Poniатовskiemu – gruntownemu reformatorowi diecezji płockiej,³⁰ wspomnianemu już bł. Antoniemu Julianowi Nowowiejskiemu, nie mówiąc o współczesnych nam postaciach Zygmunta Kamińskiego³¹ i Stanisława Wielgusa.³² Poza tym ukazano kilka sylwetek biskupów pomocniczych i administratorów płockiej diecezji (Henryka Piotra Kossowskiego,³³ bł. Leona Wetmańskiego, Piotra Dudźca,³⁴ Jana Wosińskiego,³⁵ Romana Marcinkowskiego), a także dwóch kapłanów płockich, wyniesionych na inne stolice biskupie. Chodzi tutaj o Stefana Walczykiewicza – syna ziemi gostynińskiej,³⁶ sufragana łuckiego oraz o Czesława Kaczmarka z sierpeckiego,³⁷ biskupa kieleckiego – ofiarę totalitarnego reżimu komunistycznego w Polsce.

Drugim pokaznym blokiem informacji z historii duchowieństwa płockiego był zamieszczony w latach 1997-1999 przez Waldemara Zakrzewskiego 28-odcinkowy cykl publikacji prezentujących sylwetki kapłanów zamordowanych w czasie II wojny światowej. Opierając się na biogramach drukowanych przez „Miesięcznik Pastorski Płocki” oraz na treści książki „Martyrologium duchowieństwa diecezji płockiej w latach II wojny światowej 1939-1945”, autor przybliżył czyteln-

²⁸ A. Łach, Wielki mecenas kultury i edukacji, NP. nr 27 s. I i s. IV; P. Stanios, „Biskup Andrzej Noskowski człowiekiem renesansu”, NP. nr 44 s. V; M. K. Klubiński, „Bursa Noscoviana” NP. nr 1, s. IV.

²⁹ L. Z [ygnier], Biskup płocki, wybitnym dziejopisem polskim XVII w., „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995, nr 15 s. 11.

³⁰ L. Z [ygnier], Biskup – reformator, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1994 nr 49 s. 10.

³¹ J. Augustynowicz, 20 lat sakry Biskupa Płockiego Zygmunta Kamińskiego, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 48 s. 10.

³² A. Łach, M. Fordubiński, Jubileusz 40-lecia kapłaństwa bp. Stanisława Wielgusa. Kapłaństwo jest wiecznie młode, NP. nr 25 s. I i s. IV.

³³ J. Dębiński, Henryk Piotr Kossowski biskup pomocniczy diecezji płockiej i kujawsko-kaliskiej, NP. nr 52 s. VIII.

³⁴ E. Królikowska, Pamięci bp. Piotra Dudźca, NP. nr 29 s. I-II; Z. Kaniecki, Bp Piotr Dudziec – apostoł trzeźwości, NP. nr 38 s. II.

³⁵ J. Augustynowicz, 33. Rocznica konsekracji biskupa Jana Wosińskiego, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 6 s. 10.

³⁶ L. Z [ygnier], Biskup Stefan Walczykiewicz – syn ziemi gostynińskiej, „Niedziela Płocka” [w] „Niedziela” 1996 nr 5 s. I.

³⁷ K. Dobrosielski, Biskup Czesław Kaczmarek – ofiara totalitarnego reżimu, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 11 s. 12.

nikom „Niedzieli Płockiej” życie i męczeńską śmierć 105 kapłanów. Niektórym z nich, jak np. Leonowi Gutowskiemu, Pawłowi Kwiatkowskiemu,³⁸ Czesławowi Lissowskiemu,³⁹ Antoniemu Rakowskiemu,⁴⁰ Michałowi Serafinowi⁴¹ i ks. Stefanowi Zielonce⁴² oraz klerykom-ofiarom wojny poświęcone zostały dodatkowe okolicznościowe publikacje.⁴³ Tematykę tę poszerzyły nieliczne wprawdzie, ale za to ciekawe i wartościowe artykuły o ciężkich doświadczeniach duchowieństwa płockiego w latach zaborów (np. o losach zesłańca ks. Jana Piotrowskiego).⁴⁴

Do biogramów kapłanów – historii ich życia i pracy, redakcja „Niedzieli Płockiej” powracała wielokrotnie, przypominając swoim czytelników postaci duchownych zarówno z czasów bardzo odległych jak też i współczesnych im. Tak więc obok kan. prof. Pawła Włodkowica – delegata na sobór w Konstancji,⁴⁵ kan. płockiego Pawła Głogowskiego, który uczestniczył w otwarciu soboru trydenckiego,⁴⁶ polskiego Horacego z Mazowsza Macieja Kazimierza Sarbiewskiego,⁴⁷ wspaniolomyślnego i wielkodusznego szlachcica humanistę Ignacego Lasockiego,⁴⁸ prezentowano takich księży, jak Stanisław Bońkowski,⁴⁹ Walerian Czartoryski, Bronisław Gers, Romuald Jaworski,⁵⁰ Kazimierz Kaczorowski,⁵¹ Stanisław

³⁸ A. Małecka, Poświęcenie pomnika ks. Pawła Kwiatkowskiego. „Ja was nie opuszczę”, TNP nr 43 s. I-II.

³⁹ Z. Rogowska, A. B. Pierzchała, Ks. Lissowski – kapłan nieludzkich czasów, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 4 s. 12; Kapłan – męczennik, pedagog, patriota, społecznik. Homilia bp. Romana Marcinkowskiego wygłoszona podczas uroczystości nadania imienia ks. Czesława Lissowskiego Zespołowi Szkół nr 1 w Rypinie, NP. nr 50 s. III i s. VI.

⁴⁰ T. Kulesza, Sylwetka kapłana – męczennika, NP. nr 14 s. II.

⁴¹ Z. Glicner, 60. rocznica męczeńskiej śmierci ks. kan. Michała Serafina, NP. nr 42 s. III.

⁴² I. Młodyńska, Ks. Stefan Zielonka – historia bohatera, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 13 s. 11; Taż, Ks. Stefan Zielonka – historia bohatera, cz. II, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 14 s. 11.

⁴³ Zob. też: L. Z [ygner], 55. Rocznica męczeńskiej śmierci kapłanów diecezji płockiej. Za wiarę i polskość, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1994 nr 50 s. 11; R. Piotrowski, W 55. rocznicę zbrodni hitlerowskich w Rypinie, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1994 nr 51 s. 11.

⁴⁴ B. Ostrowska, Dar Księdza Jana, „Niedziela Płocka” [w] „Niedziela” 1996 nr 5 s. I-II.

⁴⁵ A. Łach, Życie i działalność ks. Pawła Włodkowica, NP. nr 15 s. III i s. VI.

⁴⁶ L. Z[ygner], 450-lecie otwarcia Soboru Trydenckiego. Kanonik płocki wysłannikiem na Sobór Trydencki, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 50 s. 12.

⁴⁷ K. Martwicki, Zapomniany Horacy z Mazowsza, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 51 s. 12.

⁴⁸ B. Ostrowska, Szlachcic, humanista, kapłan, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 1 s. 11.

⁴⁹ W. Zakrzewski, W rocznicę śmierci Ojca (I), „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 33 s. 11; J. Augustynowicz, W rocznicę śmierci Ojca (II), „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 34 s. 11.

⁵⁰ A. Łach, J. Filarski, „Ostatnie rekolacje” ks. kan. Romualda Jaworskiego, NP. nr 27 s. I-II.

⁵¹ Ten zacytuje ksiądz, Śp. ks. Kazimierza Kaczorowskiego wspomina Kazimierz Sulkowski, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 10 s. 12.

Kutniewski,⁵² Władysław Mąkowski,⁵³ Ireneusz Russo, Jan Siek,⁵⁴ Piotr Skura,⁵⁵ Aleksander Strużyński, Bronisław Tałaszkiewicz,⁵⁶ Stanisław Tenderenda,⁵⁷ Zdzisław Tucholski,⁵⁸ Piotr Urbański,⁵⁹ czy Jerzy Zieliński.⁶⁰

W latach 1996-1997 ks. J. Augustynowicz i B. Ostrowska – autorzy i redaktorzy rubryki „Byli naszymi pasterzami” przypomnieli poprzez nią wiernym, bez mała wszystkich parafii diecezji płockiej – ich księży proboszczów, zmarłych w ostatnich sześćdziesięciu latach XX w. W sumie ukazały się 94 odcinki tej rubryki, gdzie obok imienia i nazwiska kapłanów, podawano ich ostatnie stanowisko pracy oraz datę i miejsce śmierci. Rubrykę tę podjął w 2001 r. ks. S. Wierzbicki, ubogacił biogramy kapłanów o dodatkowe istotne dane, kontynuując – ku zadowoleniu licznych czytelników – pożyteczne ze wszech miar dzieło.

Z dziejów diecezji, parafii i ich świątyń

W kilku numerach „Niedzieli Płockiej” zamieszczono profesjonalne opracowania z historii Kościoła Płockiego m. in. ks. prof. W. Góralskiego w 920. rocznicę powstania diecezji płockiej,⁶¹ obszerniejsze (w trzech odcinkach) studium ks. Dariusza Kisielea na temat roli Kościoła w dziejach województwa płockiego⁶² oraz poważne rozważania ks. Leszka Zygnera co do daty utworzenia kapituły kolegiackiej w Pułtusk. ⁶³ W tym miejscu wypada wspomnieć o publikacjach poświęconych: pierwszym duchownym diecezji płockiej studiującym w Krakowie, 400-letniemu Seminarium Duchownemu w Płocku⁶⁴ i jego bibliotece,⁶⁵ 100-letniemu

⁵² Odszedł do Pana ks. Prałat Stanisław Kutniewski, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 9 s. 11.

⁵³ H. Tkaczew-Zalewska, Wspomnienia o ks. Władysławie Mąkowskim, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 3 s. 10.

⁵⁴ S. G., „Śpieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą...”. Wspomnienie o ks. Janie Sieku, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 10 s. 10.

⁵⁵ A. Zakrzewski, Zakroczymska fara i jej pierwszy powojenny proboszcz. Ks. prał. Piotr Skura (1905-1991), „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 51 s. 13.

⁵⁶ T. Fijałkowski, W 15. rocznicę śmierci. Ks. kan. Bronisław Tałaszkiewicz, NP. nr 22 (341) s. IV.

⁵⁷ W. Księżopolski, Pamięć o duszpasterzu, NP. nr 25 s. II.

⁵⁸ A. Łach, Parafianie rypińscy pożegnali ks. Kan. Zdzisława Tucholskiego, NP. nr 1 s. I-II.

⁵⁹ A. Łach, Żegnamy Cię, Księżo Piotrze, NP. nr 19 s. III.

⁶⁰ K. Tomaszewska, Pozostawił cząstkę siebie..., „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 44 s. 10.

⁶¹ W. Góralski, W 920. Rocznice powstania diecezji płockiej. Utrwalać dziedzictwo wieków, Ks. Stefan Zielonka – historia bohatera, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 14 s. 10

⁶² D. Kisiel, Rola Kociola w dziejach województwa płockiego „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 18 [19], s. 10, nr 20 s. 10; 21 s. 11.

⁶³ L. Zygnier, Kiedy naprawdę utworzono Kapitułę Pułtuską?, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 39 s. 11.

⁶⁴ J. Augustynowicz, Centralne obchody w Płocku. „Niedziela” – Wydanie specjalne. Często-

Muzeum Diecezjalnemu,⁶⁶ 80-letniemu Niższemu Seminarium Duchownemu oraz 70-leciu sióstr pasjonistek służących tym zakładom naukowo-wychowawczym.⁶⁷ Tutaj też najstosowniej będzie wspomnieć o ciekawym opracowaniu Alii Kłoczek poświęconym pobytom Karola Wojtyły w diecezji płockiej.

O ile Płocki Kościół w wymiarze diecezjalnym stosunkowo rzadko trafiał na łamy „Niedzieli Płockiej”, to dużo częściej pisywano tam o katedrze⁶⁸ i bazylikach, natomiast bardzo często o licznych parafiach i ich świątyniach, podkreślając wówczas historię budowli sakralnych i ich walory artystyczne. Jednocześnie charakteryzowano, często w aspekcie historycznym, społeczności wokół tych kościołów skupione oraz przewodzących im duszpasterzy. Obecność katedry płockiej w „Niedzieli”, z całą jej historią, sztuką i dziejowymi zawilościami jest wynikiem ukierunkowanych i wnikliwych zainteresowań Romana Rzymkowskiego,⁶⁹ natomiast bazylik z Pułtuska⁷⁰ i Czerwińska⁷¹ – zapobiegliwości tamtejszych duszpasterzy.

Inaczej zgoła trafiały do „Niedzieli” historyczne odsłony parafii diecezji płockiej. Ujmując sprawę statystycznie, zdarzało się to przynajmniej raz w miesiącu i realizowane było na różnoraki sposób. Z reguły i najczęściej okazję ku temu stwarzały wizytacje biskupie, w trakcie których dziekani i proboszczowie – nawiązując do historii i tradycji podstawowych struktur Kościoła dokonywali obrachunków najnowszych ich dziejów, powiększając o nie przeszłość zawiadywanej przez siebie parafii. Relacje „Niedzieli Płockiej” z takich wizytacji, będące po części zapisem historii społeczności i kościołów parafialnych, drukowane były niejako

chowa - Płock, s. I [w] „Niedziela” 1994 nr 44 z 30 X. 1994 r.; W. Góralski, Seminarium Płockie wczoraj..., tamże, s. II; J. Augustynowicz, Cztery wieki Seminarium Diecezji Płockiej, „Z życia Kościoła Płockiego”. [w] „Niedziela” 1994 nr 48 s. 10; J. Augustynowicz, K. Dobrosielski, 400 lat Seminarium. Zakończenie jubileuszu w Pułtusku, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 43 s. 10.

⁶⁵ D. Kisiel, Z dziejów biblioteki seminaryjnej, „Niedziela” – Wydanie specjalne. Częstochowa – Płock,

s. IV [w]. „Niedziela” 1994 nr 44 z 30 X 1994 r.; W. Graczyk, Biblioteka Płockiego Seminarium – przeszłość i teraźniejszość, NP. nr 50 s. I-II.

⁶⁶ A. Małecka, Skarby płockiej diecezji, NP. nr 24 s. III; A. Zawadzki, M. Fordubiński, K. Stawiski, Katedra i muzeum Diecezjalne – 100 lat w jeden dzień, NP. nr 50 s. IV.

⁶⁷ A. Bobiński, J. Godos, 70-lecie pobytu sióstr pasjonistek w płockim Seminarium Duchownym, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 8 s. 11.

⁶⁸ J. Rzewuski, Znakomity album o katedrze płockiej, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 46 s. 11; J. Szpura, Wspomnienia o zbombardowaniu katedry płockiej w pierwszych dniach ostatniej wojny, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 48 s. 11; A. Łach, Uroczystości z okazji 100-lecia rekonsekracji katedry, NP. nr 50 s. I i s. III; S. Cegłowski, Renesansowa perła. W 100-lecie rekonsekracji płockiej katedry, NP. nr 45 s. I-II.

⁶⁹ Np. Swastyka i zbawienie (NP. nr 6/325 s. IV); W cieniu rzymskich cesarzy (NP. nr 9/328 s. VI); Ołtarz dla Króla (NP. nr 13/332 s. VI).

⁷⁰ W. Kosek, Rewelacja w Pułtusku. Freski w bazylice, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 8 s. 10.

⁷¹ T. Opaliński, Szlakiem łaski (4) Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia, NP. nr 33 s. II.

w trzech cyklach. Pierwszy z nich, niczym nie związany ze wspomnianymi wizytacjami, podjęty w 1995 r. i zatytułowany „Nasze świątynie” stanowił przekaz zwężonej historii kościoła i parafii bardzo często ubogacony paroma zdjęciami świątyni i jej wyposażenia, niekiedy z fotografią duszpasterza, a czasami także z mapką ukazującą teren parafii, przynależne do niej miejscowości oraz sąsiednie kościoły. Cykl ten kontynuowano przez cztery lata. Otworzony przez Kurowo⁷² objął w 1995 r. takie parafie, jak Głinojeck,⁷³ Wojnowkę,⁷⁴ Szydłowo,⁷⁵ Koziebrody,⁷⁶ Świącieniec⁷⁷; w 1996 r. zaprezentował kościoły średniowiecznego Rypina,⁷⁸ Zielona Mławska,⁷⁹ Kościół Św. Ducha w Sierpcu,⁸⁰ Słupno,⁸¹ Gzy,⁸² Kuczbork, Gumino i Kucice, kościół w Łukomiu, Sanktuarium w Żurawinie;⁸³ następnie w 1967 r. – Sudragi, Dębask, Bogurzyn, kościół św. Katarzyny w Dobrzyniu n. Drwęcą, natomiast w 1998 r. – kościoły w Skierkowiznie, Drobinie, Bonisławiu, Rostkowie, Żukowie.

Drugi, cykl prezentacji parafialnych podjęto w 1998 r. z zamiarem odwiedzania przez redaktorów mniejszych placówek duszpasterskich. Reporterską wędrówkę pod hasłem „Z wizytą w parafii...” rozpoczęto od Smogorzewa i przez trzy lata z dużymi przerwami kontynuowano poprzez takie parafie, jak Ruże, Radzanów n. Wkrą i Czernice Borowe. Następnie, począwszy od 2003 r. w tej samej rubryce przedstawiano parafie objęte wizytacją biskupią. Przez okres dwóch lat (2003-2004) na łamach „Niedzieli Plockiej” znalazły się, po części także z fragmentami bardzo starych dziejów, reporterskie relacje odnośnie do parafii w Pułtusku (św. Mateusza),⁸⁴ Rościszewie,⁸⁵ Sierpcu (św. Benedykta),⁸⁶ Modlinie,⁸⁷ Dro-

⁷² J. Augustynowicz, Nasze świątynie. Kurowo, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995, nr 32 s. 10.

⁷³ J. Augustynowicz, Nasze świątynie. Głinojeck, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995, nr 33 s. 10.

⁷⁴ W. Zakrzewski, Nasze świątynie. Wojnowka, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995, nr 134 s. 10.

⁷⁵ J. Rzewuski, Nasze świątynie. Szydłowo, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995, nr 49 s. 10.

⁷⁶ U. Pawlak, Nasze świątynie. Kościół w Koziebrodach, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 50 s. 12.

⁷⁷ J. A [ugustynowicz], Nasze świątynie. Świącieniec, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 51 s. 12.

⁷⁸ R. Piotrowski, Świątynie naszej diecezji, Kościoły średniowiecznego Rypina, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 1 s. 11, nr 5 s. II.

⁷⁹ J. Augustynowicz, Nasze świątynie, Zielona Mławska,, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 3 s. 10.

⁸⁰ H. Tkaczeń-Zalewska, Nasze świątynie, Kościół Świętego Ducha w Sierpcu, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 4 s. 12.

⁸¹ J. Augustynowicz, Nasze świątynie. Słupno,, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 8 s. 12.

⁸² J. Augustynowicz, Nasze świątynie. Gzy,, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 11 s. 12.

⁸³ K. Sulkowski, Blask i urok sanktuarium Matki Bożej w Żurawinie, NP. nr 32 s. III.

⁸⁴ A. Łach, Z wizytą w parafii. W cieniu Kolegiaty, NP. nr 13 s. III i s. VIII.

binie,⁸⁸ Sierpcu (św. Maksymiliana Kolbego),⁸⁹ Jeżewie,⁹⁰ Rogowie,⁹¹ Żurominku Kapitulnym,⁹² Smoszewie,⁹³ Sierpcu (par. pw. Św. Wita, Modesta i Krescencji),⁹⁴ Zegrzu (z siedzibą w Woli Kielpińskiej),⁹⁵ w Pułtusk („U św. Józefa”),⁹⁶ Rypinie (św. Stanisława Kostki),⁹⁷ Serocku,⁹⁸ Rypinie (Św. Trójcy),⁹⁹ Osieku,¹⁰⁰ Kamienicy,¹⁰¹ Zawidzu Kościelnym,¹⁰² Kroczewie,¹⁰³ Pomiechowie,¹⁰⁴ Zakroczymiu,¹⁰⁵ Dzierżeninie,¹⁰⁶ Obrytem,¹⁰⁷ Sokołowie,¹⁰⁸ Łukomiu,¹⁰⁹ Płońsku (św. Michała Archanioła),¹¹⁰ Świdziebni,¹¹¹ Łęgu,¹¹² Smogorzewie (z siedzibą w Błędostowie),¹¹³ Pniewie,¹¹⁴ Borkowie Kościelnym,¹¹⁵ Zatorach¹¹⁶ i w Żale.¹¹⁷

⁸⁵ A. Łach, Z wizytą w parafii. Życ tradycją, NP. nr 14 s. IV.

⁸⁶ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. U Sierpeckiej Pani, NP. nr 15 s. IV.

⁸⁷ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Bóg – Honor – Ojczyzna, NP. nr 16 s. V.

⁸⁸ A. Małecka, Z wizytą w parafii. „Jesteście błogosławioną ziemią”, NP. nr 16 s. VIII.

⁸⁹ A. Łach, A. Małecka, Z wizytą w parafii. Parafia św. Maksymiliana w Sierpcu, NP. nr 17 s. IV.

⁹⁰ A. Małecka, Z wizytą w parafii. Reformę świata trzeba zaczynać od rodziny, NP. nr 18 s. VII-VIII.

⁹¹ A. Małecka, Z wizytą w parafii. „Chcemy żyć w jedności”, NP. nr 19 s. VIII.

⁹² A. Łach, Z wizytą w parafii. „Nigdy nie zdradźcie Chrystusa”, NP. nr 20 s. IV.

⁹³ A. Małecka, Z wizytą w parafii. „Oaza zieleni, życia i... chrześcijańskiego ducha, NP. nr 22 s. VIII.

⁹⁴ A. Łach, Z wizytą w parafii. Lekcja żywego Kościoła, NP. nr 23 s. III-IV.

⁹⁵ A. Łach, Z wizytą w parafii. Świątynia zajaśniała nowym blaskiem, NP. nr 24 s. VII-VIII.

⁹⁶ A. Łach, Z wizytą w parafii. „U Józefa”, NP. nr 25 s. VII-VIII.

⁹⁷ A. Łach, Z wizytą w parafii. Wspólna odpowiedzialność za Kościół, NP. nr 28 s. III-IV.

⁹⁸ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Mocni wiarą, NP. nr 28 s. III-IV.

⁹⁹ W. Księżopolski, Z wizytą w parafii. Parafia z tradycjami, NP. nr 27 s. VIII.

¹⁰⁰ A. Łach, Z wizytą w parafii. Pod opieką Świętej Ridziny, NP. nr 29 s. III-IV.

¹⁰¹ E. Królikowska, Z wizytą w parafii. Parafia pod wyjątkowym wezwaniem, NP. nr 30 s. IV.

¹⁰² T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Zagłębienie rzeźbiarzy, NP. nr 31 s. III-IV.

¹⁰³ A. Łach, Z wizytą w parafii. „Pozostaną nasze dzieła”, NP. nr 32 s. III-IV.

¹⁰⁴ A. Łach, Z wizytą w parafii. Duszpasterska współpraca, NP. nr 33 s. III-IV.

¹⁰⁵ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Zrobić coś pięknego dla Boga i dla innych, NP. nr 34 s. III-IV.

¹⁰⁶ A. Górniak, T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Zachować stare i nowe, NP. nr 35 s. III-IV.

¹⁰⁷ A. Łach, Z wizytą w parafii. „Ziemia kapłańska i błogosławiona”, NP. nr 38 s. V i s. VIII.

¹⁰⁸ A. Łach, Z wizytą w parafii. Wielka wiara małej wspólnoty, NP. nr 39 s. III-IV.

¹⁰⁹ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Być świadkiem Chrystusa dla przyszłych pokoleń, NP. nr 40 s. VII-VIII.

¹¹⁰ A. Górniak, T. Opaliński, Z wizytą w parafii. „Wasza parafia jest Kościołem żywym” NP. nr 41 s. III-IV.

¹¹¹ A. Łach, Z wizytą w parafii. „Jest tu z kim i dla kogo pracować”, NP. nr 44 s. VI i s. VIII.

¹¹² A. Łach, Z wizyta w parafii. Siedem wieków tradycji, NP. nr 45 s. VII-VIII.

¹¹³ A. Górniak, A. Małecka, Z wizytą w parafii. „Ten kościół to historia waszego życia”, NP. nr 46 s. IV.

¹¹⁴ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Związani z wiarą swoich przodków, NP. nr 47 s. III-IV.

¹¹⁵ A. Górniak, A. Małecka, Z wizytą w parafii. Nad malowniczą Sierpienią, NP. nr 48 s. VII-VIII.

¹¹⁶ M. Chmurzyński, Z wizytą w parafii. Wspólnota wiary, kultu i miłości, NP. nr 50 s. VII-VIII.

¹¹⁷ A. Łach, Z wizytą w parafii. Piękna ziemia i dobrzy ludzie, NP. nr 51-52 s. VIII.

Także w 2004 r., w ślad za wizytującym swoją diecezję biskupem płockim, podążali redaktorzy „Niedzieli” kontynuując na jej łamach reporterskie zapisy, uwzględniając jak dotąd najciekawsze i najważniejsze wydarzenia z przeszłości odwiedzanych kościołów i parafii. Tym razem wizyta pasterska objęła Popowo,¹¹⁸ Pułtusk-Popławy,¹¹⁹ Skrwilno,¹²⁰ Słupię,¹²¹ Goleszyn,¹²² Zambski Kościelne,¹²³ Pokrzywnicę,¹²⁴ Okalewo,¹²⁵ Siemiątkowo,¹²⁶ Ciechanów (św. Franciszka z Asyżu),¹²⁷ Lipowiec Kościelny,¹²⁸ Ciechanów (św. Tekli),¹²⁹ Ruż,¹³⁰ Chamsk,¹³¹ Żurominek Kapitulny,¹³² Zielona k. Mławy,¹³³ Gąsocin,¹³⁴ Sońsk,¹³⁵ Radomin,¹³⁶ Obory,¹³⁷ Unieck,¹³⁸ Gralewo,¹³⁹ Żuromin,¹⁴⁰ Ciechanów (św. Józefa),¹⁴¹ Dobrzyń n. Drwęcą,¹⁴² Ciechanów (Matki Bożej Fatimskiej),¹⁴³ Poniatowo,¹⁴⁴ Ciechanów (św. Piotra Apostoła),¹⁴⁵ Dłutowo,¹⁴⁶ Biezuń,¹⁴⁷ Szreńsk,¹⁴⁸ Trąbin,¹⁴⁹ Ciemnowo,¹⁵⁰ Strzego-

¹¹⁸ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Żywa tradycja, NP. nr 3 s. VII-VIII.

¹¹⁹ A. Łach, Z wizytą w parafii. Świadczenie żywej wspólnoty, NP. nr 4 s. VII-VIII.

¹²⁰ A. Łach, Z wizytą w parafii. „Tu zapisana jest historia waszego życia”, NP. nr 6 s. VII-VIII.

¹²¹ A. Małecka, A. Górniak, Z wizytą w parafii, „Jesteście częścią Kościoła”, NP. nr 7 s. III-IV.

¹²² W. Księżopolski, Z wizytą w parafii. Praca cicha, wytrwała, systematyczna i... pomysłowa, NP. nr 8 s. III-IV.

¹²³ A. Górniak, A. Małecka, Z wizytą w parafii. Po obu stronach Narwi, NP. nr 9 s. VII-VIII.

¹²⁴ A. Łach, Z wizytą w parafii. Świadczenie wiary i ofiarności, NP. nr 10 s. IV.

¹²⁵ A. Małecka, Z wizytą w parafii. Znak Chrystusa, NP. nr 11 s. VIII.

¹²⁶ A. Łach, Z wizytą w parafii. Wiara trwa dzięki zdrowym moralnie rodzinom, NP. nr 12 s. III-IV.

¹²⁷ A. Górniak, Z wizytą w parafii. W oczekiwaniu na konsekrację parafialnej świątyni, NP. nr 14 s. III-IV.

¹²⁸ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Troska o duszę i ciało, NP. nr 19 s. VII-VIII.

¹²⁹ A. Łach, Z wizytą w parafii. Parafia to duchowa ojczyzna, NP. nr 18 s. III-IV.

¹³⁰ A. Łach, Z wizytą w parafii. Parafia z trzema świątyniami, NP. nr 20 s. III-IV.

¹³¹ A. Małecka, T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Wspólnota tętniąca życiem, NP. nr 21 s. VII-VIII.

¹³² A. Łach, Z wizytą w parafii. Piękne dzieła z trudnej codzienności, NP. nr 22 s. III-IV.

¹³³ A. Łach, Z wizytą w parafii, Z bogactwem tradycji iść przez współczesność, NP. nr 23 s. VII-VIII.

¹³⁴ E. Królikowska, M. Chmurzyński, Z wizytą w parafii. Młoda i prężna wspólnota, NP. nr 24 s. VII-VIII.

¹³⁵ A. Łach, Z wizytą w parafii, Bogata historia i nłodzięczy zapal, NP. nr 25 s. III-IV.

¹³⁶ A. Łach, Z wizytą w parafii, Owoce dobrej współpracy, NP. nr 26 s. VII-VIII.

¹³⁷ A. Górniak, Z wizytą w parafii. U Matki Bożej Bolesnej, NP. nr 27 s. III-IV.

¹³⁸ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Na serio traktować duszę, NP. nr 28 s. VII-VIII.

¹³⁹ A. Małecka, T. Opaliński, Z wizytą w parafii. „Mimo trudnej sytuacji podejmujemy dobre dzieła...”, NP. nr 29 s. III-IV.

¹⁴⁰ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Pod stałą opieką Matki Bożej, NP. nr 30 s. III-IV.

¹⁴¹ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. W cieniu farskiej góry, NP. nr 31 s. VII-VIII.

¹⁴² A. Łach, A. Górniak, Z wizytą w parafii. Na styku trzech diecezji, NP. nr 32 s. III-IV.

¹⁴³ A. Łach, Z wizytą w parafii. „Tu proboszczem jest Matka Boża”, NP. nr 33 s. III-IV.

¹⁴⁴ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. „Odpowiedzialność za Kościół”, NP. nr 35 s. III-IV.

¹⁴⁵ A. Małecka, T. Opaliński, Z wizytą w parafii. U św. Piotra w Ciechanowie, NP. nr 34 s. III-IV.

¹⁴⁶ A. Łach, Z wizytą w parafii. „Wszyscy jesteśmy apostołami”, NP. nr 35 s. VII-VIII.

wo,¹⁵¹ Dulsk,¹⁵² Kraszewo,¹⁵³ Łopacin,¹⁵⁴ Zieluń,¹⁵⁵ Płonne,¹⁵⁶ Ostrowite,¹⁵⁷ Boguzryn,¹⁵⁸ Kuczbork,¹⁵⁹ Sarnowo,¹⁶⁰ Chrostkowo,¹⁶¹ Pałuki,¹⁶² Sulerzyż¹⁶³ i Krajkowo.¹⁶⁴

Nie jest to bynajmniej koniec rejestru parafii, których historia, przynajmniej w zarysie znalazła się na łamach „Niedzieli Płockiej”. Jest bowiem jeszcze inna grupa parafii, których dzieje utrwalone zostały również przez „Niedzielę” z okazji wielkich wydarzeń, jakie w tamtejszych kościołach miały ostatnio miejsce. Do tych parafii należy Bodzanów,¹⁶⁵ Bogate, Borkowo,¹⁶⁶ Bożewo,¹⁶⁷ Bulkowo, Chamsk,¹⁶⁸ Ciechomice, Czerwińsk, Goleszyn,¹⁶⁹ Krajkowo,¹⁷⁰ Krasne, Małuzyn,¹⁷¹ Mława,¹⁷² Nasielsk, Niedzbórz,¹⁷³ Pilichowo, Popowo,¹⁷⁴ Pułtusk (św. Józefa),¹⁷⁵ Ra-

¹⁴⁷ A. Łach, Z wizytą w parafii, Zaangażowanie na wielu płaszczyznach, NP. nr 36 s. III-IV.

¹⁴⁸ M. Chmurzyński, Z wizytą w parafii. Kościół budowany z pokolenia na pokolenie, NP. nr 37 s. III-IV.

¹⁴⁹ A. Małecka, T. Opaliński, Z wizytą w parafii. „Jesteśmy żywą częścią Płockiego Kościoła”, NP. nr III-IV.

¹⁵⁰ M. Chmurzyński, Z wizytą w parafii. Bogactwem tej wspólnoty są ludzie, NP. nr 38 s. VII-VIII.

¹⁵¹ A. Łach, Z wizyta w parafii. Przykład dobrej współpracy, NP. nr 39 s. III-IV.

¹⁵² W. Księżopolski, Z wizytą w parafii. Wspólnota silna Bogiem, NP. nr 40 s. III-IV.

¹⁵³ A. Małecka, A. Łach, Z wizytą w parafii. Współodpowiedzialność za parafię, NP. nr 40 s. VII-VIII.

¹⁵⁴ T. Opaliński, Z wizyta w parafii. „To jest nasz dom”, NP. nr 41 s. III-IV.

¹⁵⁵ A. Górniak, A. Łach, Z wizytą w parafii. Wrażliwi na cudzą biedę, NP. nr 42 s. VII-VIII.

¹⁵⁶ M. Chmurzyński. Z wizytą w parafii. U św. Jakuba w Płonnem, NP. nr 43 s. III-IV.

¹⁵⁷ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Patron to ktoś wielki duchem, NP. nr 44 s. VII-VIII.

¹⁵⁸ A. Łach, Z wizytą w parafii. „Nie zamykamy się we własnych problemach” NP. nr 45 s. III-IV.

¹⁵⁹ A. Małecka, Z wizytą w parafii. „Aby było w nas coraz więcej Bożego ducha”, NP. nr 46 s. IV.

¹⁶⁰ A. Górniak, A. Małecka, Z wizytą w parafii. Tradycja i nowoczesność, NP. nr 47 s. VII-VIII.

¹⁶¹ A. Górniak, T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Parafia to dom wspólnoty chrześcijańskiej, NP. nr 48, s. VII-VIII.

¹⁶² A. Łach, Z wizytą w parafii. Jedna z trzech w Polsce, NP. nr 49 s. III-IV.

¹⁶³ E. Królikowska, Z wizytą w parafii. Parafia ofiarna i „umisyjniona”, NP. nr 50 s. VII-VIII.

¹⁶⁴ T. Opaliński, Z wizytą w parafii. Ponad 600 lat tradycji, NP. nr 51 s. III-IV.

¹⁶⁵ A. Łach, „Historia Bodzanowa to historia chrześcijaństwa na tej ziemi”, NP. nr 31 s. II.

¹⁶⁶ H. Tkaczeń-Zalewska, Kościół w Borkowie, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 45 s. 10.

¹⁶⁷ R. Rzymkowski, Z historii wsi i parafii Bożewo, niegdyś zwanej Borzewem, NP. nr 4 s. IV, nr 5, s. III-IV, nr 6 s. IV.

¹⁶⁸ A. Zawadzki, Chamsk ponownie parafią, NP. nr 21 s. VIII.

¹⁶⁹ A. Tkaczeń-Zalewska, Kościół w Goleszynie, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995, nr 36 s. 11.

¹⁷⁰ Z. Kluba, Jubileusz 600-lecia parafii Krajkowo, NP. nr 30 s. I.

¹⁷¹ J. Augustynowicz, By zmienić oblicze świata..., „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995, nr 30 s. 10.

¹⁷² W. Zakrzewski, Cenna publikacja Leszka Zygnera, Historia parafii mławskiej, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 35 s. 11.

¹⁷³ A. Zawadzki, 500-lecie parafii w Niedzbórz, NP. nr 40 s. I i s. IV.

¹⁷⁴ A. Górniak, A. Małecka, Osiem wieków Popowa, NP. nr 22 s. II.

¹⁷⁵ A. Łach, Jubileusz parafii św. Józefa w Pułtusku, NP. nr 51-52 s. I-II.

domin, Radziwie,¹⁷⁶ Rypin (św. Stanisława Kostki),¹⁷⁷ Sierpc (św. Benedykta), Sierpc (św. Ducha), Sierpc (św. Maksymiliana Kolbego),¹⁷⁸ Skolatowo, Smardzewo, Smogorzewo, Smoszewo,¹⁷⁹ Sochocin,¹⁸⁰ Starożreby,¹⁸¹ Sulerzyż,¹⁸² Szwelice, Święcieniec,¹⁸³ Trąbin,¹⁸⁴ Trzepowo, Zakroczym i Żurominek Kapitulny.¹⁸⁵

Zgromadzenia religijne, stowarzyszenia, związki i inne społeczności pobożne

Poprzez lekturę „Niedzieli Płockiej” można również poznać, więcej niż w zarysie, historię zgromadzeń i zakonów, które mają swoje domy i funkcjonują w granicach diecezji płockiej. Najwięcej wzmianek i wspomnień z przeszłości – wliczając tutaj publikacje poświęcone św. Faustynie i sł. Bernardowi Kryszkiewiczowi – zgromadziły siostry Matki Bożej Miłosierdzia z Płocka¹⁸⁶ oraz pasjonści z Przasnysza.¹⁸⁷ Niemniej dużo i stosunkowo często pisano także o pasjonistkach,¹⁸⁸ szarytkach,¹⁸⁹ benedyktynkach,¹⁹⁰ klaryskach-kapucynkach, wspomóżycielkach dusz

¹⁷⁶ A. Małecka, Świątynia nasza święta i wspaniała, NP. nr 39 s. IV.

¹⁷⁷ Podziwiam swoich parafian. Rozmowa [ks. J. Augustynowicza] z ks. kan. Antonim Podleśm, dziekanem i proboszczem parafii św. Stanisława Kostki w Rypinie, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 13 s. 10.

¹⁷⁸ J. Augustynowicz, Odnowiony i przebudowany kościół w Sierpcu, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1994 nr 51 s. 10.

¹⁷⁹ Z proboszczem parafii pw. Św. Mateusza w Smoszewie, ks. kan. Waldemarem Nowakiem, rozmawia ks. Jan Augustynowicz. Bogu dzięki i ludziom za te 25 lat, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 2 s. 12.

¹⁸⁰ S. Kowalski, Cmentarz parafialny w Sochocinie, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 7 s. 10.

¹⁸¹ T. Opaliński, 600-lecie parafii Starożreby. Skarb duchowego dziedzictwa, NP. nr 27 s. I i s. IV.

¹⁸² Z. Kaniecki, Parafia św. Mikołaja w Sulerzyżu, NP. nr 22 s. V.

¹⁸³ Święcieniec 90 lat temu i dzisiaj, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 9 s. 10.

¹⁸⁴ A. Łach, Jubileusz kościoła parafialnego w Trąbinie, NP. nr 49 s. III-IV.

¹⁸⁵ P. Pszczółkowski, Ukochać kościół, NP. nr 48 s. IV.

¹⁸⁶ T. Opaliński, Perła na świetlistym szlaku, NP. nr 8 (431) s. I-II; M. Chmurzyński, A. Zawadzki, Święto Miłosierdzia w miejscu pierwszych objawień, NP. nr 19 s. I.

¹⁸⁷ Kandydat na ołtarze, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 30 s. 11; J. Augustynowicz, Sługa Boży Bernard Kryszkiewicz, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995, nr 35 s. 11, nr 36 s. 10-11; 1996 nr 5 s. III; Pasjonści w Przasnyszu. Rozmowa [E. Beltera z o. Przemysławem Kulasikiem CP, przeorem przasnyskiego klasztoru Zgromadzenia Męki Pańskiej (ojców pasjonistów), „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 40 s. 11; A. Górniak, 80-lecie pasjonistów w Przasnyszu, NP. nr 27 s. III.

¹⁸⁸ A. Małecka, Jubileusz Sióstr Pasjonistek. „Dziękować Bogu za powołanie...”, NP. nr 34 s. I-II; E. Zielińska, Miłość Ukrzyżowanego przynaglała ją, NP. nr 35 s. II.

¹⁸⁹ T. Opaliński, 350 lat w służbie Bogu i ludziom, NP. nr 22 s. I i s. IV, nr 23 s. II; E. Królikowska, Książka o Siostrach Szarytkach, NP. nr 25 s. IV; M. Chmurzyński, Jubileusz 350-lecia obecności w Polsce Sióstr Szarytek. Są wszędzie tam, gdzie są ludzkie problemy, NP. nr 26 s. I i s. III.

¹⁹⁰ Odeszła pokorna służebnica, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1994 nr 49 s. 11.

czyścowych,¹⁹¹ a z zakonów męskich o salezjanach, kapucynach i bernardy-
nach,¹⁹² jak również o augustianach z Ciechanowa i o jezuitach z Pułtusza,¹⁹³ dziś
już w diecezji płockiej nie występujących. Tę wielką grupę osób konsekrowanych
dopełniają związki i inne społeczności pobożne osób świeckich, jak np. wspólno-
ta Krwi Chrystusa,¹⁹⁴ czy Koła Miłosierdzia.¹⁹⁵

Piękną historię, dzięki wielkiej zapobiegliwości ks. Dariusza Kisiela pisze so-
bie na łamach „Niedzieli Płockiej” Diecezjalny środek Misyjny, który tym samym
godnie nawiązał do płockich tradycji misyjnych wzorowo zorganizowanych i po-
myślnie rozwijanych w latach 1920-1939 przez bł. Arcybiskupa Nowowiejskie-
go.¹⁹⁶ Z wielu stron „Niedzieli” czuje czytelnik ducha misyjnego,¹⁹⁷ który towa-
rzyszy płockim 14-tu kapłanom-misjonarzom pracującym w Afryce (Zambia),
Ameryce Południowej (Brazylia, Peru, Wenezuela), w Rosji i na Ukrainie. Cyto-
wane w prasie ich nazwiska Tadeusza Brodzińskiego, Marka Brulińskiego,¹⁹⁸ Ja-
rosława Bukowskiego, Henryka Czepczyńskiego, Marka Figurskiego, Andrzeja
Gajewskiego, Dariusza Gudajczyka, Krzysztofa Krawczaka,¹⁹⁹ Henryka Lewan-
dowskiego, Grzegorza Mierzejewskiego, Wiesława Morawskiego, Adama Pergó-
ła,²⁰⁰ Zbigniewa Rembały²⁰¹ i Bogdana Zalewskiego znane są zarówno wielu dzie-
ciom jak i dorosłym.²⁰²

Identyczne słowa uznania, śledząc uważnie publikacje „Niedzieli”, należy od-
nieść do ks. Jerzego Zająca – dyrektora „Caritas Diecezji Płockiej”,²⁰³ gdyż po

¹⁹¹ A. Zakrzewski, Zgromadzenie Sióstr Wspomożycielek Duszy Czyścowych, „Z życia Ko-
ścioła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 51 s. 13.

¹⁹² T. Opaliński, Szlakiem łaski. Sanktuarium Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny
w Skępem, NP. nr 23 s. VIII.

¹⁹³ B. Drozdowski, Jezuita z Pułtusza, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995
nr 39 s. 11.

¹⁹⁴ W. Zakrzewski, Wspólnota Krwi Chrystusa, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedzie-
la” 1995, nr 15 s. 10.

¹⁹⁵ J. Augustynowicz, Koło Miłosierdzia w Gostyninie, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Nie-
dziela” 1995 nr 25 s. 11.

¹⁹⁶ W. Zakrzewski, Obradują referenci misyjni, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela”
1995, nr 49 s. 10; D. Kisiel, Tydzień misyjny w naszej diecezji, NP. nr 48 s. V; P. Pszczółkowski,
Aktywna praca na rzecz misji, NP. nr 10 s. IV; A. Łach, Diecezja płocka z pomocą misjom, NP.
nr 9 s. I.

¹⁹⁷ H. Bronowska, Szkolne Koło Misyjne w Krasieńcu, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Nie-
dziela” 1995 nr 4 s. 11; Drodzy Przyjaciele Misji, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedzie-
la” 1995, nr 15 s. 10.

¹⁹⁸ M. Bruliński, Boże Narodzenie w Peru, NP. nr 51 s. I.

¹⁹⁹ K. Krawczak, Głosząc Ewangelię na Ukrainie, NP. nr 23 s. IV.

²⁰⁰ A. Pergół, List od misjonarza, NP. nr 40 s. V.

²⁰¹ Z. Rembała, List Misjonarza, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 3 s. 10.

²⁰² D. Kisiel, Co słycać u naszych misjonarzy? NP. nr 4 s. I.

²⁰³ „Nie wystarczy dawać z tego, co zbywa”. Z dyrektorem Caritas Diecezji Płockiej, ks. Je-
rzym Zającem, rozmawia ks. Jan Augustynowicz, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedzie-
la” 1995, nr 121 s. 11; J. Zajac, Przywracać nadzieję chorym, NP. nr 38 s. VI.

wielekroć razy ukazywany tam dorobek tej instytucji śmiało można uznać za właściwą kontynuację charytatywnego dzieła bł. Biskupa Leona Wetmańskiego, dzieła – zważywszy na aktualne warunki – nawet wydatnie wykraczającego poza przedwojenne wymiary „Caritasu”.²⁰⁴

W pełnym wymiarze zapisana została w „Niedzieli Plockiej” także działalność plockich uczelni katolickich i zakładów naukowych,²⁰⁵ Radia Katolickiego,²⁰⁶ najstarszego w kraju Stowarzyszenie Rodzin Katolickich,²⁰⁷ Akcji Katolickiej (z czasów międzywojennych i obecnych),²⁰⁸ Klubu Inteligencji Katolickiej, diecezjalnego Ośrodka Trzeźwości,²⁰⁹ Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży²¹⁰ oraz Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy św. Brata Alberta.²¹¹

Na tym miejscu, wreszcie, w ostatnim akapicie, dla podkreślenia wagi tej konstatacji, trzeba zauważyć dużą i znaczącą dozę treści historyczno-patriotycznych i ele-

²⁰⁴ Pomoc charytatywna, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 7 s. 10; J.A [ugustynowicz], Caritas dla dzieci, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 10 s. 10-11; J. Augustynowicz, Dzieci z Białorusi w naszej diecezji, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 32 s. 11; W ciągu ostatnich trzech lat na terenie diecezji plockiej liczba osób wymagających stałej pomocy podwoiła się. Wśród potrzebujących pomocy, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 10 s. 12; A. Małecka, „Cokolwiek uczyniliście tym najmniejszym...” NP. nr 22 s. I-II; P. Pszczółkowski, Nowy ambulans dla stacji Caritas w Pułtusku, NP. nr 13 s. IV; A. Łach, Otwarcie nowego ośrodka Caritas w Popowie. Chrześcijaństwo domaga się czynu, NP. nr 26 s. I i s. IV; A. Siemiątkowska, Biskupie dzieła charytatywne roku jubileuszowego, NP. nr 46 s. II i s. VII.

²⁰⁵ A. Górniak, Pięciolecie Katolickiego Gimnazjum w Sikorzu, NP. nr 30 s. I-II; T. Opaliński, Zainaugurowano kolejny rok akademicki, NP. nr 48 s. III.

²⁰⁶ A. Kowalewska, I rocznica istnienia Katolickiego Radia Ciechanów, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1994 nr 48 s. 11; 10 lat Radia Plus Plock. „Plus znaczy więcej – coraz więcej” NP. nr 27 ,s. I-II.

²⁰⁷ Z Prezesem Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Diecezji Plockiej Kazimierzem Cieślikiem rozmawia ks. Jan Augustynowicz. Rodzina to narodowy obowiązek, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 11 s. 11; S. Swat, 15 lat Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, NP. nr 46 s. I i s. III; G. Marchwiński, A. Zawadzki, 15 lat Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, NP. nr 52 s. I-II.

²⁰⁸ L. Z [ygner], Akcja katolicka w diecezji plockiej w okresie do 1939 r., „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 4 s. 13; A. Zawadzki, K. Stawiski, I Diecezjalny Kongres Akcji Katolickiej, NP. nr 51-52 s. II; T. Opaliński, Pod sztandarem Akcji Katolickiej, NP. nr 52 s. IV.

²⁰⁹ Abstynencja – krok do umiarkowania. Rozmowa z ks. Zbigniewem Kanieckim, diecezjalnym duszpasterzem trzeźwości, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 2 s. 10; E. Belter, W. Śniegocka, Modlitwa i świadectwo. Po Tygodniu Modlitw o Trzeźwość Narodu, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 13 s. 11.

²¹⁰ J. A [ugustynowicz], Walne zgromadzenie KSM, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 11 s. 10; Nie wystarczy działać... Z Marią Malewską-Figat, prezesem Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Plockiej, rozmawia ks. Jan Augustynowicz, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 17 s. 10; Młodość to jest to. Z Moniką Mrowicką z Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Plockiej rozmawia ks. Jan Augustynowicz, „Z życia Kościoła Plockiego” [w] „Niedziela” 1996 nr 14 s. 13; E. Nawrocka, Diecezjalny Zjazd Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, NP. nr 12 s. III.

²¹¹ T. Opaliński, 10 lat Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy im. Św. Brata Alberta, NP. nr 14 s. IV.

mentów polsko-mazowieckiej tradycji religijnej w często drukowanych przez „Niedzielę Płocką” kazaniach, listach, orędziach i wywiadach bpa Zygmunta Kamińskiego,²¹² jego następcy na stolicy płockiej bpa Stanisława Wielgusa²¹³ i ich bpa pomocniczego Romana Marcinkowskiego.²¹⁴ Wymienione elementy tych pasterskich odniesień do diecezjan budują zawsze wiernych, pozwalając im łatwiej zrozumieć i praktykować teologiczne treści nauczania, zarówno co do sfery wiary jak też i moralności.

Opierając się na lekturze dziesięciu roczników „Niedzieli Płockiej” – przekonują się, że wydawnictwo to ma wiele wspólnego z Atanazym Wielkim, który bronił bóstwa Chrystusa, z Cyrylem Aleksandryjskim broniącym chwały Bogarodzicy i ze św. Augustynem zabiegającym o czystość wiary i obyczajów, równocześnie wydaje mi się, że jej Redakcja pozostaje pod nieustannym i przemożnym wpływem biskupa Michała Nowodorskiego, który upatrywał w prasie skuteczny środek do Bożego kształcenia serc i umysłów każdej społeczności i w każdym czasie.

SUMMARY

Catholic national weekly magazine – „NIEDZIELA”, has a regional insert: „Niedziela Płocka”. This magazine celebrates his tenth anniversary of existence and is a continuation of Płock’s Catholic Press since 1906. In years of 1945-1989 the catholic press was limited. The new growth of catholic press became possible after the changes of Polish Government. Today „Niedziela Płocka” picks up all problems regarded with religious life of the diocese of Płock. This magazine informs us about bishops’ affairs, the minor and major Seminary, parishes and various religious congregations as well. It also presents the priests, who honorably served the diocese.

²¹² Słowo pasterskie Biskupa Płockiego na Boże Narodzenie 1994 r., „Niedziela” 1994 nr 52 s. 1 i s. 10; Cierpienie w intencji pokoju. List Biskupa płockiego na III Światowy Dzień Chorego, „Z życia Kościoła Płockiego” [w] „Niedziela” 1995 nr 7 s. 10.

²¹³ „Nie upadajcie na duchu”. Homilia biskupa Płockiego Stanisława Wielgusa wygłoszona w Przasnyszu podczas jubileuszu 80-lecia ojców pasjonistów w Polsce, NP. nr 27 s. III-IV; Królowo Polski, miej nas w swojej opiece. Kazanie bp. Stanisława Wielgusa wygłoszone w katedrze płockiej 3 maja 2004 r., w uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, NP. nr 21 s. I-II; List pasterski Biskupa Stanisława Wielgusa do kapłanów, zgromadzeń zakonnych i wszystkich wiernych diecezji płockiej w 5. rocznicę beatyfikacji zamęczonych za wiarę Biskupów Płockich, NP. nr 24 s. I-II; Bp Stanisław Wielgus, Nie bójmy się dialogu ze światem. Homilia wygłoszona na Mszy św. z okazji IV Kongresu Ruchów, Wspólnot i Stowarzyszeń Diecezji Płockiej (katedra, 6 listopada 2004 r.), NP. nr 47 s. I-II; Wizyta u Piotra naszych czasów [...] z bp. Stanisławem Wielgusem rozmawia ks. Adam Łach, NP. nr 1 s. I.

²¹⁴ Nie lękajmy się świadczyć o Bożej miłości. Homilia wygłoszona przez bp. Romana Marcinkowskiego podczas diecezjalnego dziękczynienia w 5-lecie beatyfikacji płockich Biskupów Męczenników. Katedra, 12 czerwca 2004 r., NP. nr 28 s. I-II; Tylko miłość jest zdolna pokonać wszelkie przeciwności. Kazanie bp. Romana Marcinkowskiego wygłoszone w świątyni Miłosierdzia i Miłości – katedrze Kościoła Starokatolickiego Mariawitów na zakończenie Tygodnia Modlitwy o Jedność Chrześcijan, NP. nr 6 s. IV.